

Súd: Okresný súd Košice I
Spisová značka: 35C/63/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7114230861
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 09. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lenka Bowker
ECLI: ECLI:SK:OSKE1:2015:7114230861.1

Rozhodnutie

Okresný súd Košice I. v konaní pred sudkyňou JUDr. Lenkou Bowker v právnej veci žalobcu: PROFÍ CREDIT Slovakia, s.r.o., Pribinova 25, 824 96 Bratislava 26, IČO: 35792752, v zast.: Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., so sídlom: Pribinova 25, 810 11 Bratislava, proti žalovanej v 1/ rade: B. Č., nar.: XX.XX.XXXX, bytom: S. P. XXXX/X, XXX XX T., štátna občianka SR, žalovanému v 2/ rade: J. Č., nar.: X.XX.XXXX, bytom: S. P. XXXX/X, XXX XX T.W., štátny občan SR, o zaplatenie 802,61 € s príslušenstvom

rozhodol:

Žalobu **z a m i e t a**.

Žalobca nemá právo na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

Žalobca sa žalobou doručenou tunajšiemu súdu dňa 16.12.2014 domáhal, aby súd zaviazal žalovaných v 1/, 2/ a 3/ rade spoločne a nerozdielne k zaplateniu sumy 802,61 € spolu s 8,15 % ročným úrokom z omeškania od 26.6.2014 až do zaplatenia, ako aj k náhrade trov konania spočívajúcich v uhradenom súdnom poplatku a trovách právneho zastúpenia.

Svoj návrh odôvodnil tým, že uzatvoril dňa 16.12.2008 so žalovanou v 1/ rade Zmluvu o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXX, na základe ktorej jej poskytol úver vo výške 1.327,76 €. Tento sa žalovaná v 1/ rade zaviazala splatiť spolu s úrokom v 30.mesačných splátkach vo výške 81,13 € v termínoch splatnosti podľa splátkového kalendára dohodnutom v zmluve. Žalovaný v 2/ a 3/ rade pristúpili k záväzkom žalovanej v 1/ rade zo zmluvy ako spoludlžníci v zmysle § 533 Občianskeho zákonníka. Na základe žiadosti žalovaného sa žalobca so žalovanou dohodli na odklade splátok 6, 7, 8, pôžičky a tieto sa žalovaná zaviazala splatiť ako splátky 31, 32, 33. Neskôr žalovaná požiadala o ďalší odklad splátok a preto žalobca so žalovanou uzatvoril dodatok k zmluve, v ktorom sa dohodli na odklade splatnosti splátok č. 53, 54. Za odklad splatnosti splátok sa žalovaná zaviazala zaplatiť žalobcovi zmluvnú odmenu vo výške 162,26 €. Uvedené odložené splátky vrátane zmluvnej odmeny sa zaviazala zaplatiť ako splátky č. 70, 71, 72, 73 v zmysle nového splátkového kalendára. V súlade s ustanovením zmluvy poskytol žalobca žalovanej v 1/ rade revolving dňa 29.4.2010 vo výške 1.460,34 €, ktorý sa žalovaná v 1/ rade zaviazala splatiť v 18.mesačných splátkach vo výške 81,13 € v termínoch splatnosti podľa nového splátkového kalendára a ďalší revolving dňa 29.12.2011 vo výške 1.460,34 €, ktorý sa žalovaná v 1/ rade zaviazala splatiť v 18.splátkach vo výške 81,13 € v termínoch splatnosti podľa nového splátkového kalendára. Žalovaná sa dostala do omeškania s úhradou splátok úveru už pri splátke č. 43. Do uplatnenia práva žalobcu podľa § 565 Občianskeho zákonníka, t.j. do okamžitej splatnosti úveru napokon zaplatila len sumu 4.624,41 €. Vzhľadom k tomu, že žalovaná v 1/ rade bola v omeškaní s úhradou splátky č. 63 o viac ako 3 mesiace, žalobca si uplatnil právo veriteľa podľa § 565 Občianskeho zákonníka, t.j. okamžitú splatnosť úveru. Žalovaná mala uhradiť sumu neuhradených splátok vo výške 892,43 € dňa 25.6.2014, túto neuhradila ani čiastočne.

Združenie na ochranu spotrebiteľov Slovenska, Farská 32, 071 01 Michalovce, IČO: 42331579, podaním doručeným súdu 22.1.2015 oznámilo, že vstupuje do konania označeného ako 24Ro/506/2014, predmetom konania: 802,61 € s príslušenstvom ako vedľajší účastník na strane žalovaného. Uvedená výzva bola zaslaná na doplnenie listového podania zo dňa 22.12.2014, ktorým oznámilo vstup do konania uvedených v prílohe č. 1, ako vedľajší účastník.

Súdu sa nepodarilo zistiť pobyt žalovaného v 2/ rade, preto mu v zmysle § 29 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku uznesením Okresného súdu Košice I č.k.: 35C/63/2015-34 ustanovil opatrovníka v osobe G. K. K., X. Okresného D. T. W..

Podľa § 200ea zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku, ak v priebehu konania dosiahne predmet konania sumu 1000 eur, od toho okamihu ide o drobný spor.

Podľa § 115a ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, na prejednanie veci samej nie je potrebné nariadovať pojednávanie, ak to nie je v rozpore s požiadavkou verejného záujmu a ak možno vo veci rozhodnúť len na základe listinných dôkazov predložených účastníkmi a účastníci s rozhodnutím vo veci bez nariadenia pojednávania súhlasia alebo sa výslovne práva na verejné prejednanie veci vzdali.

Podľa § 115a ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, pojednávanie nie je potrebné nariadovať ani v drobných sporoch.

Súd vykonal dokazovanie predloženými listinnými dôkazmi a v zmysle vyššie citovaných ustanovení vo veci rozhodol bez nariadenia pojednávania na základe nasledovného skutkového stavu veci:

Dňa 16.12.2008 bola podaná žalovanou v 1/ rade ako dlžníčkou a žalovaným v 2/ rade ako spoludlžníkom č. 1 voči žalobcovi žiadosť o poskytnutie revolvingového úveru/Zmluva o revolvingovom úvere, číslo zmluvy: E. XXXXXXXXXXXX na predtlačenom formulári (čl.3), ktorý bol rozdelený na viacero častí, a to:

1. časť - údaje o veriteľovi (žalobcovi)
2. časť - údaje o dlžníkovi (žalovanej v 1/ rade)
3. časť - údaje o spoludlžníkovi 1 (žalovanom v 2/ rade)
4. časť - údaje o spoludlžníkovi 2 R. Č.,
5. časť - údaje o požadovanom revolvingovom úvere v SKK, kedy poskytnutá čiastka úveru (úverový limit) predstavoval 40.000, splatnosť úveru (počet splátok/splatnosť - deň v mesiaci): 30/20, mesačná splátka vrátane úrokov: 2.444, zmluvná odmena (predstavuje celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom): 33.320, predpokladaná RPMN za úver v %: 68,80, ročná úroková sadzba úveru v %: 68,80, priemerná RPMN za úver v %: 34,92, poskytnutá čiastka revolvingu: 19.796, zmluvná odmena za poskytnutie revolvingu: 24.196, predpokladaná RPMN úveru po poskytnutí revolvingu v %: 58,69, ročná úroková sadzba revolvingu v %: 67,53. Ďalej tam bolo uvedené, že žalovaná v 1/ rade nesúhlasí s poskytnutím úveru 6000.

6. časť - údaje o schválenom revolvingovom úvere, poskytnutá čiastka úveru, úverový limit 40.000 SKK, 1.327,76 €, splatnosť úveru (počet splátok/splatnosť-deň v mesiaci): 30/20, mesačná splátka (vrátane úrokov): 2.444,- SKK/84,13 €, zmluvná odmena predstavuje celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom 33.320 SKK/1.106,02 €, RPMN za úver v %: 69,92, ročná úroková sadzba úveru v %: 68,80, priemerná RPMN za úver v %: 34,92, poskytnutá čiastka revolvingu: 19.796,- SKK/657,11 €, zmluvná odmena za poskytnutie revolvingu: 24.196 SKK/803,16 €, predpokladaná RPMN úveru po poskytnutí revolvingu v %: 67,03, ročná úroková sadzba revolvingu v %: 67,53.

V článku 9. na druhej strane zmluvy je dohoda o poskytnutí služby uzavretá podľa § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka, ktorej predmetom je záväzok veriteľa poskytnúť dlžníkovi na jeho žiadosť a po splnení vyššie uvedených podmienok službu spočívajúcu v odklade maximálne troch akýchkoľvek splátok úveru, resp. revolvingu, poskytnutého na základe žiadosti/zmluvy uzavretej medzi veriteľom a dlžníkom a záväzok dlžníka zaplatiť veriteľovi odplatu: a/ za poskytnutie, resp. možnosť poskytnutia služby odkladu splatnosti splátok úveru vo výške 3.993,- SKK/132,54 €, b/ za poskytnutie (resp. možnosť poskytnutia) odkladu splatnosti splátok revolvingu vo výške 2.178,- SKK/72,30 € v prípade, ak bude dlžníkovi revolving poskytnutý.

V oznámení veriteľa o schválení úveru dlžníkovi - Zmluva o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 16.12.2008 boli uvedené rovnaké údaje ako v Žiadosti/Zmluve o poskytnutí revolvingového úveru,

kedy zároveň bol navyše uvedený dátum prvej splátky úveru 20.1.2009, dátum splatnosti poslednej splátky úveru 20.6.2011, plus tam bolo uvedené číslo účtu, na ktoré je potrebné splátky poukazovať spolu s variabilným symbolom. Predmetné oznámenie veriteľa o schválení úveru dlžníkovi je podpísané iba žalobcom.

Z karty klienta číslo zmluvy XXXXXXXXXXXX súd zistil, že žalovaná v 1/ rade začala s úhradami splátok vo výške 81,13 € mesačne dňa 16.1.2009. Z uvedenej karty klienta nie je zrejmá suma poskytnutia úveru ani nie je zrejmé, či sa táto viaže k Zmluve o revolvingovom úvere zo dňa 16.12.2008 alebo k revolvingu zo dňa 29.4.2010, ktorý mal byť poskytnutý žalovanej vo výške 1.460,34 €, alebo k revolvingu zo dňa 29.12.2011, ktorý mal byť poskytnutý žalovanej vo výške 1.460,34 €, pričom pri všetkých je mesačná splátka rovnaká ako pri Zmluve o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX vo výške 81,13 € mesačne. Z prehľadu uskutočnených platieb žalovanou v predmetnej karte klienta súd zistil, že žalovaná celkovo uhradila sumu 4.716,68 €.

Žalobca predložil doručku na meno žalovanej v 1/ rade ako adresátky, kedy obsahom obálky malo byť zosplatnenie a táto zásielka bola prevzatá žalovanou v 1/ rade dňa 6.6.2014. Samotný list - zosplatnenie nebol prílohou k návrhu na začatie konania.

Okrem vyššie oboznámených listín neboli súdu predložené žiadne iné dôkazy.

Súd vyhodnotil vykonané dokazovanie jednotlivo, vo vzájomnej súvislosti, na základe čoho právne vec uzatvoril nasledovne:

Niet pochýb o tom, že medzi účastníkmi konania došlo k uzavretiu spotrebiteľskej zmluvy upravenej zákonom číslo 258/2001 Z.z., číslo zmluvy: XXXXXXXXXXXX, ktorý je vo vzťahu k Obchodnému zákonníku v pomere špeciality.

Podľa ust. § 497 Obch. zák. Zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

Podľa ust. § 502 Obch. zák. (1) Od doby poskytnutia peňažných prostriedkov je dlžník povinný platiť z nich úroky v dojednanej výške, inak v najvyššej prípustnej výške ustanovenej zákonom alebo na základe zákona. Ak úroky nie sú takto určené, je dlžník povinný platiť obvyklé úroky požadované za úvery, ktoré poskytujú banky v mieste sídla dlžníka v čase uzavretia zmluvy. Ak strany dojednávajú úroky vyššie než prípustné podľa zákona alebo na základe zákona, je dlžník povinný platiť úroky v najvyššie prípustnej výške.

Hlavný právny vzťah je však založený zmluvou o spotrebiteľskom úvere a vznikol podľa osobitného predpisu, ktorý je lex specialis k všeobecnej právnej norme. Tento vzťah podlieha režimu spotrebiteľských úverov podľa zákona 258/2001 Z.z., ako aj aplikácii všeobecných ustanovení ochrany spotrebiteľa podľa Občianskeho zákonníka, pretože: normy obchodného práva (vrátane všeobecnej úpravy úveru) sú použiteľné len vtedy, ak neodporujú úprave majúcej z povahy veci prednosť, teda úprave spotrebiteľských vzťahov v Obč. zákonníku a v predpisoch vydaných na jeho vykonanie. Medzi tromi zákonmi, prichádzajúcimi takto o úvahy (1. zákon o spotrebiteľskom úvere, 2. Občiansky zákonník, 3. Obchodný zákonník) panuje pomer, že primárne sa použije predpis špeciálny, ak tento určitú otázku neupravuje resp. tak nečiní úplne, nastupuje po ňom úprava spotrebiteľského práva všeobecne v širšom slova zmysle, teda úprava podľa Obč. zákonníka.

To znamená, že úprava Obchodného zákonníka sa môže na takýto prípad uplatniť len vtedy, keď nenarazí na obmedzenie v Občianskom zákonníku a vykonávacích predpisoch k nemu.

Podľa § 879r veta prvá Občianskeho zákonníka, ustanoveniami tohto zákona sa spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred 1. júnom 2014; vznik týchto právnych vzťahov, ako aj nároky z nich vzniknuté sa však posudzujú podľa predpisov účinných do 1. júna 2014.

Podľa § 52 ods.1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa § 52 ods.2 Občianskeho zákonníka, ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.

Podľa § 52 ods.3 Občianskeho zákonníka, dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 52 ods.4 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka").

Podľa § 54 ods. 2 Občianskeho zákonníka, v pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

Podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

Občianske súdne konanie je konaním dôkazným, to znamená, že účastníka v konaní zaťažuje povinnosť tvrdenia a povinnosť na preukázanie svojich tvrdení predložiť alebo aspoň označiť dôkazy osvedčujúce ich pravdivosť. Dôkaznými prostriedkami v súdnom konaní sú v zmysle § 125 O.s.p. všetky prostriedky, ktorými možno zistiť skutkový stav veci, najmä výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov, fyzických osôb a právnických osôb, listiny, ohliadka a výsluch účastníkov konania. To znamená, že ako dôkazný prostriedok nemôže súd použiť dohady, predpoklady, indície a podobne. Dokazovanie je časťou občianskeho súdneho konania, v ktorej si súd nahromadením dostatočných podkladov vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. Ak účastník nesplní svoju povinnosť predloženia dôkazov spôsobilých preukázať pravdivosť svojich tvrdení, dostáva sa do procesnej situácie neunesenia tzv. dôkazného bremena a súdu neostáva nič iné, len na okolnosti a skutočnosti, ktoré neboli riadne preukázané neprihliadať.

Súd na základe žalobcom predložených listinných dôkazov vzal do úvahy prípadné uzavretie len jednej zmluvy na poskytnutú čiastku úveru 40.000,- Sk zo dňa 16.12.2008. Existenciu ďalších revolvingov zo dňa 29.4.2010 vo výške 1.460,34 € a zo dňa 29.12.2011 vo výške 1.460,34 € nemal súd preukázanú, nakoľko žalobca v konaní nepredložil k tomuto žiaden relevantný dôkaz. Uvedené skutočnosti žalobca v návrhu na začatie konania iba tvrdil, avšak nijako ich neoznačil.

Následne na to súd právne vyhodnocoval a posudzoval iba Zmluvu o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX uzavretú dňa 16.12.2008.

V prvom rade súd vychádzal z toho, že žalobca nepreukázal poskytnutie sumy úveru 40.000,- Sk, t.j. 1.327,76 €. Súbežne žalobca totiž tvrdil, že žalovaná v 1/ rade uzatvorila tri zmluvy o revolvingovom úvere, z toho jednu na sumu 1.327,76 € pri počte 30 mesačných splátok každá po 81,13 €, a ostatné dve na sumu 1.460,34 € pri počte 18 mesačných splátok každá po 81,13 €. Súd nemohol z tohto bez pochyb rozpoznať, o aký úver, resp. ktorý z tvrdených úverov žalobca žaluje a ku ktorému z týchto úverov tento doložil písomné dôkazy. Žalobca ďalej tvrdil, že došlo k odkladu splátok č. 6, 7, 8, ktoré sa pretransformovali na splátky č. 31, 32, 33, neskôr sa účastníci dohodli na odklade splatnosti splátok č. 53, 54, ktoré sa žalovaná v 1/ rade zaviazala spolu so zmluvnou odmenou zaplatiť ako odložené splátky č. 70, 71, 72, 73, avšak o tejto skutočnosti žalobca taktiež nepredložil žiaden dôkaz, konkrétne nepredložil nový splátkový kalendár, ktorý mal tvoriť prílohu zmluvy a mal byť jej neoddeliteľnou súčasťou.

Už len z toho dôvodu, že žalobca nepreukázal poskytnutie sumy úveru, t.j. v tomto smere neuniesol dôkazné bremeno, súd považoval nárok žalobcu za nedôvodný a preto ho v celom rozsahu zamietol.

I v prípade, ak by došlo k poskytnutiu úveru vo výške 40.000,- Sk/1.327,76 € súd musel uvedenú zmluvu č. XXXXXXXXXXXX podrobiť sudcovskej kontrole s poukazom na ustanovenia zákona č. 258/2001 Zb. o spotrebiteľských úveroch účinného do 31.12.2008 (t.j. účinného ku dňu uzavretia danej zmluvy o revolvingovom úvere), kedy posudzujúc obsah danej zmluvy o spotrebiteľskom úvere súd dospel k záveru, že táto neobsahuje všetky náležitosti podľa § 4 ods. 1 citovaného zákona a preto je s poukazom na § 4 ods. 3 citovaného zákona nutné posudzovať tento úver za bezúročný a bez poplatkov.

Súd dospel k záveru, že zmluva neobsahuje konečnú splatnosť úveru, kedy v zmluve bol uvedený len počet splátok 30, nie doba trvania zmluvy a zároveň termín konečnej splatnosti úveru vôbec nebol označený.

Ďalej súd dospel k záveru, že zmluva síce obsahuje ročnú úrokovú sadzbu 68,80 %, avšak túto pre rozpor s dobrými mravmi súd považoval za neplatnú.

Pri posúdení primeranosti dojednanej výšky úroku treba prihliadnuť na celkové okolnosti úkonu, jeho pohnútky a účel, ktorý sledoval. Predovšetkým však treba porovnať dojednaný úrok s úrokovou mierou obvyklou z praxe peňažných ústavov.

Súd zistil, že priemerné úrokové miery z úverov obchodných bánk pri stave úverov v domácnostiach, pri úveroch spotrebiteľských a ostatných od 1 do 5 rokov predstavuje v decembri 2008 - 13,59 %, pri nových úveroch je úroková sadzba 10,96 %. Aj za predpokladu, že by žalobca požadoval stopercentné navýšenie napríklad kvôli tomu, že nebolo poskytnuté zabezpečenie a že úver bol poskytnutý ihneď, tak zo sumy 1.327,76 € pri dvojnásobnej úrokovej sadzbe a dobe splácania 30 mesiacov by žalovaná nezaplatila takú sumu ako žalobca v konaní požaduje, avšak oveľa nižšiu.

Keďže nikto, ani súd nemôže, ani nie je jeho úlohou nahrádzať kontraktačný proces a určiť presnú úrokovú mieru aká by prípadne medzi stranami bola vrámci udržateľných úrokov dohodnutá a výška zmluvného úroku ďaleko prevyšuje akceptovateľnú výšku, súd túto časť zmluvy o úvere, t.j. dohodu o výške úroku vyhodnotil ako v rozpore s dobrými mravmi, čo spôsobuje absolútnu neplatnosť tejto časti dojednania.

Dobré mravy možno stotožniť so všeobecne spoločensky uznávanými zásadami konania v právnom styku (poctivosť, nezneužívame výkonu práv, nešikanózny spôsob výkonu práva, rešpektovanie rovnosti účastníkov občianskoprávných vzťahov). Vo svojom rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 137/2003 (Zo súdnej praxe č. 62/2004) Najvyšší súd SR už uviedol, že za právny úkon priečiaci sa dobrým mravom v zmysle § 3 ods. 1 OZ treba považovať úkon, ktorý je všeobecne neakceptovateľný z hľadiska v spoločnosti prevládajúcich mravných zásad a princípov vzájomných vzťahov medzi ľuďmi. Súlad právneho úkonu s dobrými mravmi treba posudzovať vždy komplexne so zreteľom na konkrétnu situáciu na oboch stranách sporu (nielen osoby vykonávajúcej určité právo, ale aj osoby týmto úkonom dotknutej), s prihliadnutím na všetky rozhodujúce okolnosti a nezávisle od vedomia a vôle (zavinenia) toho, kto právo alebo povinnosť vykonáva. Ustanovenie § 3 ods. 1 OZ nemá vlastnú priamu normotvornú platnosť - upravuje iba spôsob aplikácie a interpretácie ustanovení, ktoré priamo upravujú právne vzťahy, a to na základe všeobecných pravidiel morálnych, elementárnej slušnosti a tolerance a morálneho charakteru konajúcich.

V súlade s dobrými mravmi je len také konanie veriteľa, ktorý sa pri peňažnej pôžičke uspokojí bez ohľadu na to, v akej situácii sa nachádza dlžník, s primeranou výškou odplaty, a ktorý peňažné prostriedky mieni zhodnotiť obvyklým spôsobom. Neprimeranou preto odporujúcou dobrým mravom je taká výška dohodnutých úrokov, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednania obvyklú, určenú najmä s prihliadnutím k najvyšším sadzbám, uplatňovaným bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek (rozsudok NS SR z 26.4.2012 - 5Cdo 26/2011).

V súlade s dobrými mravmi je taká výška úroku, ktorá predstavuje primeranú výšku odplaty (odmeny za užívanie požičanej istiny), teda ňou dôjde k zhodnoteniu požičaných peňažných prostriedkov bežným (obvyklým) spôsobom. V rozpore s dobrými mravmi podľa súdnej praxe je spravidla taká výška úrokov, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru obvyklú v čase ich dojednania stanovenú najmä s prihliadnutím

na najvyššie úrokové sadzby uplatňované bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek. Nie je možné neprihliadnuť na skutočnosť, že dlžník uzatvára zmluvu o pôžičke často práve z dôvodov svojej inak neriešiteľnej situácie. Nezodpovedá preto všeobecne uznávaným vzťahom medzi ľuďmi, aby dlžník v takejto situácii poskytoval veriteľovi neprimerané až úžernícke úroky, čo odporuje dobrým mravom.

Pri dojednávaní úrokov pri peňažnej pôžičke koná v súlade s dobrými mravmi len ten veriteľ, ktorý požaduje primeraný úrok bez ohľadu na to, že dlžník uzatvára zmluvu o pôžičke v situácii pre neho nepriaznivej. V súlade s dobrými mravmi je preto také konanie veriteľa, ktorý sa pri peňažnej pôžičke „uspokojí“ bez ohľadu na to, v akej situácii sa nachádza dlžník, s primeranou výškou odplaty (odmeny) za užívanie požičanej istiny a ktorý svoje voľné peňažné prostriedky mieni „zhodnotiť“ obvyklým spôsobom. Nie je možné neprihliadnuť na skutočnosť, že dlžník uzatvára zmluvu o peňažnej pôžičke a dohodu o úrokoch z tejto pôžičky často práve z dôvodov svojej inak neriešiteľnej finančnej situácie. Nezodpovedá preto všeobecne uznávaným vzťahom medzi ľuďmi, aby dlžník v takejto situácii poskytoval veriteľovi neprimerané až úžernícke úroky. Neprimeranou, a preto odporujúcou dobrým mravom, je taká výška úrokov dojednaná podľa § 658 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednania obvyklú, určenú najmä s prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám, uplatňovaným bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek (rozsudok Najvyššieho súdu SR z 26. apríla 2012, sp. zn. 5 Cdo 26/2011).

Nemecký BGH (Spolkový súdny dvor) vo svojom rozsudku z 13.3.1990 (AZ: XI ZR 252/89) vyhlásil úver s rozdielom o 12 percentuálnych bodov (12 percent) oproti priemeru na trhu pre obdobný úver za nemravný (v rozpore s ustanovením §138 BGB odsek 2 = občianskoprávna úžera) a žalobu zamietol pre rozpor plnenia s dobrými mravmi.

Z rakúskej a švajčiarskej judikatúry:

K § 879 ABGB <http://www.jusline.at/879_ABGB.html> ods.2 č.4

Predovšetkým sú neplatné nasledovné zmluvy,

ak niekto využije (pozn. prekl. v zmysle vykoristí) ľahkomyselnosť, stav núdze, slabomyselnosť, neskúsenosť, alebo rozrušenie mysle niekoho iného takým spôsobom, že sebe alebo tretej osobe za poskytnutie plnenia nechá sľúbiť alebo poskytnúť protiplnenie, ktorého majetková hodnota je vo vzťahu k plneniu v nápadnom nepomere.

4Ob505/64 - Úžera spôsobuje neplatnosť celej zmluvy, nie len jej zakázanej časti.

3Ob592/77 - Znak skutkovej podstaty vykorisťovania predpokladá, že úžerník využije k svojmu obohateniu situáciu, ktorú nemusel sám spôsobiť, o ktorej však vedel alebo musel vedieť rovnako ako o pomere plnenia a protiplnenia.

Civilnoprávna úžera spôsobuje neplatnosť právneho úkonu v celom rozsahu pre rozpor s dobrými mravmi (rozs. NS ČR 21Cdo 1484/04), pretože sa poskytuje úver pri nadvláde veriteľa za úžernú cenu úveru. V danom prípade pri zjavnom využití aj ľahkovážnosti dlžníka stačí, že k využitiu nadvlády nad dlžníkom dôjde aj čo len z nedbanlivosti (rozs. KS v Prešove 3Co 3/2011).

Ústavný súd SR v náleze z 28. februára 1995 sp. zn. PL. ÚS 10/95 (Zbierke zákonov SR, čiastka 20, číslo 51/1995), ktorým rozhodol o nesúlade ustanovenia § 13 vyhlášky ministerstva spravodlivosti č. 45/1964 Zb. s ustanovením § 658 ods. 1 OZ okrem iného uviedol, že aj keď sú úroky z pôžičky (§ 658 ods. 1 OZ) predmetom zmluvnej voľnosti medzi účastníkmi neznamená to, že možno dohodnúť úroky v akejkoľvek výške. Dohoda o úrokoch musí byť v súlade s ustanovením § 39 OZ, teda nesmie sa priečiť dobrým mravom. Závisí preto od rozhodnutia súdu, aby v konkrétnom prípade ustálil, či výška dohodnutých úrokov je alebo nie je v súlade s dobrými mravmi.

Ústavným súdom vyslovený názor korešponduje s tézou (používanou predovšetkým právnou vedou a teóriou), že zásada zmluvnej voľnosti v súkromnom práve nie je absolútna a nachádza svoje obmedzenie (z hľadiska obsahovej náplne právnych úkonov) napr. pri aplikácii korektívov rozporu s dobrými mravmi. Usmerňovanie zásady zmluvnej voľnosti prostredníctvom uvedených korektívov (ako aj pri zákonomnom zákaze) nepochybne prispieva k spoločenskej a právnej akceptácii zásady zmluvnej spravodlivosti v súkromnom práve. Pokiaľ ide o primeranosť výšky úrokov z pôžičky - problematika dobrých mravov úzko súvisí s doktrínou o neprípustnom, resp. neprimeranom znevýhodnení založenom právnym úkonom. Tento princíp nadobudol v modernom práve váhu a význam a slúži určitým obmedzujúcim spôsobom k naplneniu zásady zmluvnej spravodlivosti.

V zmluve teda bola dojednaná úroková miera vo výške 68,80 % ročne, pričom v čase uzavretia predmetnej zmluvy pri úveroch poskytovaných bankami domácnostiam, predstavovala v priemere okolo 11 - 14 % ročne. Už len samotná skutočnosť, že cena úveru je niekoľkonásobne vyššia je zarážajúca a odôvodňujúca zvýšenú pozornosť z hľadiska prvkov úžery a vadnosti právneho úkonu. Úrok vo výške 68,80 % ročne podstatnou a absolútne neprimeranou mierou prekročoval horný limit obvyklej úrokovej miery. Žalobca si uplatnil úroky vo viac ako 5-násobnej výške, ako poskytovali banky v rovnakom období, čiže prekročil obvyklé úroky poskytované bankami. Dohodnuté úroky sú odplatom za používanie istiny, nemajú zabezpečovaciu funkciu.

Nový úver za vysokú cenu je síce vnímaný zo strany klienta ako záchranný produkt, no v skutočnosti, ak je klient vo finančnej tiesni a berie úver, ide na jeho strane o prirodzený postup v zmysle „potrebujem, dávajú, a preto beriem“, tak zo strany dodávateľa ide o postup bez odbornej starostlivosti, ktorý civilistika zohľadňuje pri vyhodnocovaní vadnosti právneho úkonu. Veriteľ musí počítať s následkami pri podcenení bonity dlžníka resp. ako tomuto bolo v tomto prípade, kedy žalobca sa spolieha na pravdivosť údajov o výške mesačnej mzdy uvedených žiadateľom. I v tomto je potrebné vidieť podnikateľské riziko, ktoré si sám veriteľ na seba poskytovaním pôžičiek elektronicky na diaľku vlastne berie. Avšak uvedené nemožno presúvať na ťarchu daného klienta vo forme vysokého a absolútne neprimeraného úroku či tzv. odplaty.

Vzhľadom na vyššie citované odôvodnenie súd považuje dohodnutie úrokovej sadzby vo výške 68,80 % pri úvere, ktorý mal byť poskytnutý v rozsahu 1.327,76 € na obdobie 30 mesiacov za neprimerané, úžernícke, v rozpore s dobrými mravmi a teda v konečnom dôsledku za neplatné.

Ďalej súd ešte potrebuje zdôrazniť, že daná zmluva neobsahuje náležitosť v zmysle § 4 ods. 1 písm. i) citovaného zákona, kedy nie je v zmluve rozčlenená výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov a teda i z tohto dôvodu je nutné považovať zmluvu za nesplňajúcu zákonné náležitosti.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti o nedostatkoch danej zmluvy súd za použitia § 9 ods. 3 zákona potom mal za to, že keďže zmluva neobsahuje uvedené náležitosti, respektíve tieto náležitosti sú uvedené neurčito a nezrozumiteľne s poukazom na § 39 Občianskeho zákonníka považoval zmluvu za neplatnú, resp. za použitia § 4 ods. 3 uvedeného zákona o spotrebiteľských úveroch považoval úver za bezúročný a bez poplatkov. Následne súd z tejto skutočnosti pri rozhodovaní o veci aj vychádzal.

Podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný.

Zo spôsobu vymedzenia predmetu samotného hlavného plnenia (výška požičanej sumy, úrok z úveru, či RPMN) nie je teda vôbec zrejmé 1) čo (aká suma) a 2) za akých podmienok bol tento úver v skutočnosti dojednaný. Hlavný záväzok i jeho súčasť uvedené či už v zmluve samotnej ako aj v oznámení veriteľa zo dňa 16.12.2008 sú nejasné, nezrozumiteľné a zmätočné a preto je celá úverová zmluva neplatná.

S poukazom na všetky vyššie uvedené skutočnosti a úvahy, súd z dôvodu, že zmluva je pre svoju zmätočnosť a neurčitosť a v rámci nej aj zmluvné úroky pre rozpor dobrými mravmi neplatná. Keďže súd právne uzatvoril, že zmluva uzavretá medzi účastníkmi konania je v danom prípade neplatná, nastupuje inštitút vydania bezdôvodného obohatenia podľa § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka.

Podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka, kto sa na úkor na iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

Podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka, bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením s právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

Podľa § 456 veta prvá Občianskeho zákonníka, predmet bezdôvodného obohatenia sa musí vydať tomu, na úkor koho sa získal.

Podľa § 457 Občianskeho zákonníka, ak je zmluva neplatná alebo ak bola zrušená, je každý z účastníkov povinný vrátiť druhému všetko, čo podľa nej dostal.

Podľa § 458 ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka, musí sa vydať všetko, čo sa nadobudlo bezdôvodným obohatením. Ak to nie je dobre možné, najmä preto, že obohatenie spočívalo vo výkonoch, musí sa poskytnúť peňažná náhrada.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti súd mal za preukázané, že žalovanej v 1/ rade mal byť poskytnutý úver vo výške 1.327,76 € (čo žalobca však nepreukázal a už i z toho dôvodu je jeho žaloba nedôvodná), na tento úver učinila úhrady vo výške 4.716,68 €, čo mal súd preukázané z karty klienta, kde započítal aj sumu 2,45 €, ktorá bola priradená žalobcom k penalizačným faktúram. Súd neprihliadal na účtovanie jednotlivých splátok tak, ako to učinil žalobca s poukazom na vyššie uvedený právny záver, že je úver nutné považovať za bezúročný a bez poplatkov a preto súd následne porovnával sumu odčerpanú a sumu splatenú, kedy mal za to, že žalovaná dokonca splatila sumu vyššiu než mala odčerpať úver zo strany žalobcu. Súd uvedené vyhodnotil aj za predpokladu, že by bolo pravdou tvrdenie žalobcu, že žalovaná v 1/ rade obdržala od neho 3 úvery, celkovo v sume 4.248,44 €. Aj s poukazom na túto skutočnosť žalovaná tak či tak uhradila žalobcovi späť sumu vyššiu, a to 4.716,68 € a preto súd žalobu v celom rozsahu zamietol.

Podľa § 151 ods. 1 veta prvá Občianskeho súdneho poriadku, o povinnosti nahradiť trovy konania rozhoduje súd na návrh spravidla v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

Podľa § 142 ods. 1 O.s.p., účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

V konaní boli žalovaní v 1/ a 2/ rade v celom rozsahu úspešní, avšak žiadne trovy im nevznikli a tieto si ani neuplatnili, súd o ich trovách s poukazom na § 151 ods. 1 veta prvá O.s.p. nerozhodoval.

V konaní bol v celom rozsahu neúspešný žalobca, ktorý si uplatnil právo na náhradu trov konania, ale vzhľadom na jeho neúspešnosť, súd o jeho trovách konania rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Súd nerozhodoval o trovách konania vedľajšieho účastníka, pretože tento len oznámil vstup do konania, následne neučinil žiadne úkony, ani si nepodal návrh na uplatnenie náhrady trov konania a preto súd takisto s poukazom na § 151 ods. 1 veta prvá O.s.p. o trovách konania vo vzťahu k nemu nerozhodoval.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na tunajší súd, v 3 písomných vyhotoveniach.

V zmysle § 205 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, a akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

V zmysle § 205 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.